

Co-funded by
the European Union

SSPICE IT!

Sustainability Skills Program for International Catering
operators and Entrepreneurs through Integrated Training

SSPICE IT! - Πρόγραμμα δεξιοτήτων βιωσιμότητας για διεθνείς επιχειρήσεις εστίασης και επιχειρηματίες μέσω ολοκληρωμένης κατάρτισης

Το έργο SSPICE IT! συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή στο πλαίσιο του προγράμματος Erasmus+.

Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αντικατοπτρίζει μόνο την άποψη της κοινοπραξίας SSPICE IT και η Επιτροπή δεν ευθύνεται για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχει.

Υποενότητα 21: Βασικές αρχές οικονομικής ανθεκτικότητας

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ	Οικονομική ανθεκτικότητα και προσαρμογή στον τομέα των τροφίμων
ΥΠΟΠΕΡΙΟΧΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ	<i>Επιχειρηματικότητα</i>
ΩΡΕΣ	4
ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ	
1. Κατανόηση της οικονομικής ανθεκτικότητας: • Ορισμός και εξήγηση της οικονομικής ανθεκτικότητας στον τομέα των τροφίμων • Διερεύνηση των παραγόντων που συμβάλλουν στην οικονομική ευπάθεια • Παρουσίαση του αντίκτυπου των οικονομικών κλυδωνισμών μέσω μελετών περίπτωσης.	
ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ	
Θεωρητική	Πρακτική
✓ Ανάγνωση ✓ Μελέτες περιπτώσεων	✓ Ανάλυση μελέτης περίπτωσης: Μελέτη των επιτυχημένων προσαρμογών των επιχειρήσεων στις οικονομικές προκλήσεις. ✓ Διαδραστικές οικονομικές συζητήσεις: Συζητήστε τις επιπτώσεις των οικονομικών παραγόντων στις επιχειρήσεις.

Π'ΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜ'ΕΝΩΝ

ΥΠΟΜΕΡΟΔΟΜΗ 21: ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ	4
Άσκηση: Φοιτητές	7
ΕΞΑΡΤΗΜΑΤΑ	ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.
1. Παραρτήματα	Error! Bookmark not defined.
A. Πλέγμα αξιολόγησης της άσκησης "Έρευνα για μαθητές"	Error! Bookmark not defined.
2. Περαιτέρω ανάγνωση	10
3. Ευχαριστίες.....	10
4. Γλωσσάριο	10

ΥΠΟΕΝΟΤΗΤΑ 21: Βασικές αρχές οικονομικής ανθεκτικότητας

Η οικονομική ανθεκτικότητα στον τομέα των τροφίμων αναφέρεται στην ικανότητα του κλάδου να αντέχει και να ανακάμπτει από κλονισμούς, διαταραχές και αβεβαιότητες, διατηρώντας παράλληλα τις βασικές του λειτουργίες και την ευημερία των ενδιαφερομένων μερών του. Πρόκειται για μια κρίσιμη έννοια, διότι ο τομέας των τροφίμων αποτελεί θεμελιώδες συστατικό στοιχείο κάθε οικονομίας, επηρεάζοντας όχι μόνο την επισιτιστική ασφάλεια αλλά και την απασχόληση, το εμπόριο και τη συνολική οικονομική σταθερότητα.

Η σημασία της οικονομικής ανθεκτικότητας στον τομέα των τροφίμων μπορεί να γίνει κατανοητή μέσα από διάφορες *βασικές πτυχές*. Πρώτα απ' όλα, ένας ανθεκτικός τομέας τροφίμων εξασφαλίζει σταθερό και συνεπή εφοδιασμό τροφίμων, μειώνοντας τον κίνδυνο έλλειψης τροφίμων κατά τη διάρκεια κρίσεων. Αυτό είναι ιδιαίτερα ζωτικής σημασίας για τους ευάλωτους πληθυσμούς που βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε προσιτές και προσβάσιμες πηγές τροφίμων.

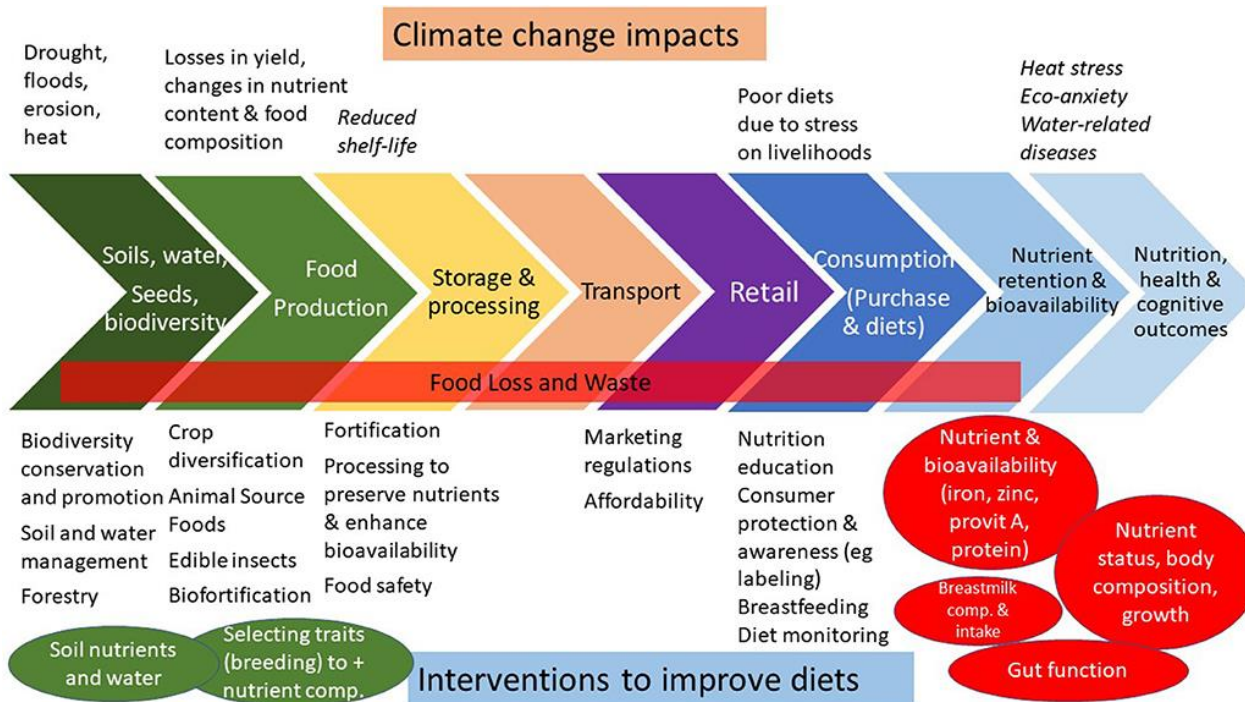
Ο τομέας των τροφίμων συμβάλλει σημαντικά στο ΑΕΠ σε πολλές χώρες και οι διαταραχές στον τομέα αυτό μπορεί να έχουν αλυσιδωτές επιπτώσεις στην ευρύτερη οικονομία. Η ανθεκτικότητα συμβάλλει στη διατήρηση της οικονομικής σταθερότητας με τον μετριασμό αυτών των αλυσιδωτών επιπτώσεων.

Επιπλέον, ο τομέας των τροφίμων είναι ένας σημαντικός εργοδότης, που περιλαμβάνει αγρότες, μεταποιητές τροφίμων, διανομείς και λιανοπωλητές. Η οικονομική ανθεκτικότητα διασφαλίζει τις θέσεις εργασίας και τα μέσα διαβίωσης, υποστηρίζοντας την ευημερία των κοινοτήτων.

Η ανθεκτικότητα διασφαλίζει την ακεραιότητα των αλυσίδων εφοδιασμού, μειώνοντας τον κίνδυνο εμπλοκών και διαταραχών που μπορεί να οδηγήσουν σε αιχμές τιμών και έλλειψη.

Ο τομέας των τροφίμων αντιμετωπίζει διάφορες οικονομικές **αδυναμίες και αβεβαιότητες**:

- **Κλιματική αλλαγή**: Η αλλαγή των καιρικών συνθηκών, τα ακραία φαινόμενα και η μετατόπιση των καλλιεργητικών περιόδων μπορούν να διαταράξουν τη γεωργία, επηρεάζοντας την παραγωγή και τις τιμές των τροφίμων.

Εικόνα1 - Πηγή: Πηγή: *Frontiers*

- **Παγκόσμιο εμπόριο**: Ο τομέας των τροφίμων είναι βαθιά διασυνδεδεμένος σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι εμπορικές διαταραχές, οι δασμοί και οι απαγορεύσεις εξαγωγών μπορούν να επηρεάσουν τη ροή των τροφίμων, οδηγώντας σε αστάθεια της αγοράς.
- **Πανδημίες και κρίσεις υγείας**: Γεγονότα όπως η πανδημία COVID-19 αποκάλυψαν τρωτά σημεία στις αλυσίδες εφοδιασμού τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, του κλεισίματος μονάδων επεξεργασίας και των αλλαγών στη συμπεριφορά των καταναλωτών.
- **Μεταβλητότητα των τιμών των εμπορευμάτων**: Οι διακυμάνσεις στις τιμές των βασικών γεωργικών προϊόντων μπορούν να επηρεάσουν το κόστος των εισροών και τα περιθώρια κέρδους των επιχειρήσεων τροφίμων.
- **Ρυθμιστικές αλλαγές**: Η εξέλιξη των κανονισμών που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων, την επισήμανση και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα μπορεί να αποτελέσει πρόκληση για τις επιχειρήσεις.
- **Καταναλωτικές προτιμήσεις**: Οι μεταβαλλόμενες προτιμήσεις των καταναλωτών για πιο υγιεινά, βιώσιμα ή τοπικά παραγόμενα τρόφιμα μπορούν να

διαταράξουν τις καθιερωμένες αγορές.

Εικόνα2 - Πηγή: Πηγή: Εικόνα - Πηγή: Εικόνα : Market Screener

Μελέτες περιπτώσεων: Danone

Η Danone ενισχύει στρατηγικά την οικονομική της ανθεκτικότητα με την εφαρμογή **βιώσιμων πρακτικών στην αλυσίδα εφοδιασμού**, δίνοντας έμφαση στην υπεύθυνη προμήθεια πρώτων υλών. Η δέσμευση αυτή όχι μόνο εξασφαλίζει μια αξιόπιστη και συνεπή αλυσίδα εφοδιασμού, αλλά και μετριάξει τους κινδύνους που συνδέονται με τη λειψυδρία των πόρων, τις περιβαλλοντικές αλλαγές και τις διακυμάνσεις στις τιμές των πρώτων υλών. Δίνοντας προτεραιότητα στη βιωσιμότητα, η Danone ενισχύει την ικανότητά της να διαχειρίζεται πιθανές διαταραχές και να διατηρεί σταθερές διαδικασίες παραγωγής, συμβάλλοντας στη μακροπρόθεσμη οικονομική ανθεκτικότητα.

Σε μια προσπάθεια να ενισχύσει την οικονομική ανθεκτικότητα, η Danone επενδύει σημαντικά σε καινοτόμες και **φιλικές προς το περιβάλλον λύσεις συσκευασίας**. Μειώνοντας την εξάρτηση από μη ανανεώσιμα υλικά και αντιμετωπίζοντας τις ανησυχίες των καταναλωτών σχετικά με τα πλαστικά απόβλητα, η εταιρεία όχι μόνο ευθυγραμμίζεται με τους στόχους περιβαλλοντικής βιωσιμότητας αλλά και προετοιμάζεται για πιθανές αλλαγές στους κανονισμούς και τις προτιμήσεις των καταναλωτών. Αυτό συμβάλλει στην οικονομική ανθεκτικότητα, διασφαλίζοντας την

προσαρμοστικότητα των δραστηριοτήτων της Danone απέναντι στις εξελισσόμενες δυναμικές της αγοράς και τις προσδοκίες βιωσιμότητας.

Η Danone ενισχύει την οικονομική της ανθεκτικότητα με την ενεργό συμμετοχή και τις **επενδύσεις στις τοπικές κοινότητες, ιδίως** με τη στήριξη της βιώσιμης γεωργίας και της κοινωνικοοικονομικής ανάπτυξης. Αυτή η δέσμευση για την ευημερία της κοινότητας ενισχύει τις θετικές σχέσεις με τα τοπικά ενδιαφερόμενα μέρη, συμπεριλαμβανομένων των αγροτών και των προμηθευτών. Οι ισχυρές αυτές σχέσεις συμβάλλουν σε ένα σταθερό δίκτυο εταίρων, μειώνοντας τις οικονομικές ευπάθειες και ενισχύοντας τη συνολική ανθεκτικότητα της αλυσίδας εφοδιασμού της Danone.

Η οικονομική ανθεκτικότητα αποτελεί βασική εστίαση για τη Danone, καθώς διαφοροποιεί στρατηγικά **το χαρτοφυλάκιο των προϊόντων της**, ώστε να περιλαμβάνει τόσο βασικά όσο και απολαυστικά προϊόντα. Η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στην εταιρεία να προσαρμόζεται στις μεταβαλλόμενες απαιτήσεις των καταναλωτών και στις οικονομικές αβεβαιότητες. Προσφέροντας ποικιλία προϊόντων, η Danone μπορεί να αντιμετωπίσει τις διακυμάνσεις στις προτιμήσεις των καταναλωτών και τις οικονομικές συνθήκες, εξασφαλίζοντας ισορροπημένες οικονομικές επιδόσεις σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων.

Συμπερασματικά, η οικονομική ανθεκτικότητα στον τομέα των τροφίμων είναι υψίστης σημασίας για την επισιτιστική ασφάλεια, την οικονομική σταθερότητα και την ευημερία των κοινοτήτων. Με την κατανόηση των τρωτών σημείων και των αβεβαιοτήτων και την εκμάθηση από τις προσαρμοστικές επιχειρήσεις, οι ενδιαφερόμενοι στον τομέα των τροφίμων μπορούν να προετοιμαστούν καλύτερα για τις οικονομικές προκλήσεις και να τις αντιμετωπίσουν, εξασφαλίζοντας παράλληλα έναν βιώσιμο και ασφαλή εφοδιασμό τροφίμων για όλους.

Άσκηση: Φοιτητές	
Προαπαιτούμενα	/
Χρόνος	1 ώρα
Εργαλεία	Στυλό και χαρτί
Στόχοι	Αξιολόγηση της κατανόησης των βασικών αρχών οικονομικής ανθεκτικότητας.
Οδηγίες	
1. Πόσο εξοικειωμένοι είστε πλέον με την έννοια της οικονομικής	

ανθεκτικότητας στον τομέα των τροφίμων;

- ☐ Πολύ εξοικειωμένος
- ☐ Λίγο εξοικειωμένος
- ☐ Καθόλου εξοικειωμένος

2. Ποιο από τα ακόλουθα θεωρείται σημαντική οικονομική αδυναμία στον τομέα των τροφίμων; (Επιλέξτε όλα όσα ισχύουν)

- ☐ Κλιματική αλλαγή
- ☐ Μάρκετινγκ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης
- ☐ Μεταβαλλόμενες καταναλωτικές προτιμήσεις
- ☐ Παγκόσμιες εμπορικές διαταραχές

3. Κατά τη γνώμη σας, πώς επηρεάζει η κλιματική αλλαγή την οικονομική ανθεκτικότητα στον τομέα των τροφίμων;

4. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας COVID-19, ποιες ήταν κάποιες συγκεκριμένες προκλήσεις που αντιμετώπισε ο τομέας των τροφίμων και επηρέασαν την οικονομική του ανθεκτικότητα;

5. Ποιες από τις ακόλουθες στρατηγικές μπορούν να ενισχύσουν την οικονομική ανθεκτικότητα μιας επιχείρησης τροφίμων; (Επιλέξτε όλες όσες ισχύουν)

- ☐ Διαφοροποίηση της προσφοράς προϊόντων
- ☐ Μείωση των προσπαθειών βιωσιμότητας
- ☐ Εξάρτηση αποκλειστικά από παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού
- ☐ Συνεργασία με τοπικούς προμηθευτές

6. Πιστεύετε ότι η αυξανόμενη ζήτηση των καταναλωτών για τοπικά και βιολογικά τρόφιμα αποτελεί οικονομική ευκαιρία ή πρόκληση για τον τομέα των τροφίμων; Γιατί;

7. Σε μια κλίμακα από το 1 έως το 5, πόσο σίγουροι είστε για την ικανότητά σας να εντοπίζετε και να αντιμετωπίζετε τις οικονομικές αδυναμίες και αβεβαιότητες στον τομέα των τροφίμων, με το 1 να σημαίνει καθόλου

εμπιστοσύνη και το 5 να σημαίνει πολύ εμπιστοσύνη;

8. Για ποια πρόσθετα οικονομικά τρωτά σημεία ή αβεβαιότητες στον τομέα των τροφίμων θα θέλατε να μάθετε περισσότερα;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

1. Περαιτέρω ανάγνωση

Συνιστούμε ότι οι πτυχές που συζητούνται σε αυτή την ενότητα μπορούν να προσεγγιστούν περισσότερο στα επόμενα υλικά:

- *Food Security and Global Environmental Change*, βιβλίο των John Ingram, Polly Ericksen και Diana Liverman - Μια ολοκληρωμένη συλλογή δοκιμίων που εξετάζουν τη διασταύρωση της επισιτιστικής ασφάλειας, της κλιματικής αλλαγής και της οικονομικής ανθεκτικότητας. Προσφέρει μια διεπιστημονική προοπτική για τις προκλήσεις και τις λύσεις στον τομέα των τροφίμων.
- Η έκθεση "*Η κατάσταση της επισιτιστικής ασφάλειας και της διατροφής στον κόσμο*" του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας (FAO) - παρέχει εμπεριστατωμένη ανάλυση των παγκόσμιων τάσεων της επισιτιστικής ασφάλειας, συμπεριλαμβανομένων των παραγόντων οικονομικής ανθεκτικότητας. Προσφέρει πολύτιμα δεδομένα και πληροφορίες για την κατανόηση της κατάστασης της επισιτιστικής ασφάλειας.
- *Κλιματική αλλαγή και επισιτιστική ασφάλεια*: διερευνά τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην επισιτιστική ασφάλεια και περιγράφει στρατηγικές για την οικοδόμηση οικονομικής ανθεκτικότητας απέναντι στις προκλήσεις που σχετίζονται με το κλίμα.

Διεθνές περιοδικό για την επιστήμη των τροφίμων
(<https://www.hindawi.com/journals/ijfs/>)

2. Ευχαριστίες

Η ενότητα 7 είναι το αποτέλεσμα της ακόλουθης συνεργασίας:

Συγγραφείς της ενότητας

Rossi Loredana

Συντελεστές

Nistor Alina

Ceausu Ruxandra

3. Γλωσσάριο

Όρος		Ορισμός / Σημασία
<i>Σημείο σημείου</i>	<i>νεκρού</i>	Το επίπεδο πωλήσεων ή επιχειρηματικής δραστηριότητας στο οποίο τα συνολικά έσοδα ισούνται με το συνολικό κόστος, με αποτέλεσμα ούτε κέρδος ούτε ζημία. Σηματοδοτεί το σημείο όπου μια επιχείρηση καλύπτει όλα τα έξοδά της, σηματοδοτώντας τη μετάβαση από τη ζημία στο κέρδος.
<i>Κυκλική οικονομία</i>		Ένα οικονομικό μοντέλο που στοχεύει στην ελαχιστοποίηση των αποβλήτων και στην καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των πόρων με το σχεδιασμό προϊόντων, υπηρεσιών και αλυσίδων εφοδιασμού που μειώνουν, επαναχρησιμοποιούν και ανακυκλώνουν τα υλικά.
<i>Διατομεακή συνεργασία</i>		Συνεργασία μεταξύ διαφορετικών οργανισμών και τομέων, όπως η κυβέρνηση, οι βιομηχανικές ενώσεις και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις, για την ανταλλαγή γνώσεων, πόρων και εμπειρογνωμοσύνης για την ενίσχυση της οικονομικής ανθεκτικότητας.
<i>Αντιμετώπιση κρίσεων</i>		Στρατηγικές και σχέδια για την αντιμετώπιση και τον μετριασμό των επιπτώσεων απρόβλεπτων γεγονότων ή κρίσεων στον τομέα των τροφίμων, εξασφαλίζοντας τη συνέχεια των λειτουργιών και την ακεραιότητα της αλυσίδας εφοδιασμού.
<i>Οικονομική ανθεκτικότητα</i>		Η ικανότητα του τομέα των τροφίμων να αντέχει και να ανακάμπτει από κλονισμούς, διαταραχές και αβεβαιότητες, διατηρώντας παράλληλα τις βασικές λειτουργίες και την ευημερία των ενδιαφερομένων μερών. Εξασφαλίζει τη σταθερότητα στον εφοδιασμό τροφίμων, την οικονομική δραστηριότητα και την απασχόληση.
<i>Διαδίκτυο πραγμάτων (IoT)</i>	<i>των</i>	Ένα δίκτυο διασυνδεδεμένων φυσικών συσκευών και αισθητήρων που συλλέγουν και ανταλλάσσουν δεδομένα, επιτρέποντας την παρακολούθηση και τον έλεγχο σε πραγματικό χρόνο των διαδικασιών παραγωγής και διανομής τροφίμων.
<i>Εκτίμηση κινδύνου</i>		Η διαδικασία εντοπισμού, αξιολόγησης και ιεράρχησης των πιθανών κινδύνων και τρωτών σημείων στον τομέα των τροφίμων και της εστίασης για τη λήψη τεκμηριωμένων αποφάσεων και την ανάπτυξη στρατηγικών μετριασμού.

<i>ROI (απόδοση της επένδυσης)</i>	Χρηματοοικονομική μέτρηση που αξιολογεί την αποδοτικότητα μιας επένδυσης συγκρίνοντας την απόδοση που επιτυγχάνεται με το αρχικό κόστος, εκφρασμένη ως ποσοστό.
<i>Ενδιαφερόμενα μέρη</i>	Άτομα, οργανισμοί ή ομάδες που έχουν ενδιαφέρον ή επιρροή στον τομέα των τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων των γεωργών, των παραγωγών, των λιανοπωλητών, των καταναλωτών και των κυβερνητικών φορέων.
<i>Αλυσίδα εφοδιασμού</i>	Ένα δίκτυο οργανισμών, ατόμων, δραστηριοτήτων, πληροφοριών και πόρων που εμπλέκονται στην παραγωγή, διανομή και παράδοση τροφίμων από τους προμηθευτές στους καταναλωτές.
<i>Βιωσιμότητα</i>	Πρακτικές και πρωτοβουλίες που προωθούν την περιβαλλοντική, κοινωνική και οικονομική βιωσιμότητα, συμπεριλαμβανομένης της υπεύθυνης προμήθειας, της μείωσης των αποβλήτων και της φιλικής προς το περιβάλλον συσκευασίας.
<i>Διαφάνεια</i>	Ανοιχτότητα και σαφήνεια στην αλυσίδα εφοδιασμού, που επιτρέπει στους ενδιαφερόμενους να εντοπίζουν και να κατανοούν τις πηγές και τις διαδικασίες που εμπλέκονται στην παραγωγή και τη διανομή των τροφίμων.